

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Politikk for sikring og forvaltning av immaterielle rettigheter (IPR) og fysisk materiale ved NTNU

Tilråding:

1. Styret vedtar "Politikk for sikring og forvaltning av immaterielle rettigheter (IPR) og fysisk materiale ved NTNU".
2. Styret ber Rektor utarbeide nødvendige utfyllende retningslinjer og maler i samråd med arbeidstagerorganisasjonene slik politikken legger opp til.

---

1. Bakgrunn

NTNU ønsker å være en aktiv bidragsyter til samfunnet. Det gjør vi gjennom formidling av kunnskap, ideer og forskningsresultater i undervisningen, men også gjennom forskningssamarbeid med privat næringsliv og offentlige institusjoner. Enkelte ideer og forskningsresultater kan også ha et kommersielt potensial.

Der resultater skapes vil det være behov for å avklare både hvem som skal eie resultatene og hvem som skal ha rett til å bruke dem. Ulike hensyn må avveies. Derfor trenger vi en politikk for hvordan resultatene fra universitetets virksomhet skal ivaretas til beste for samfunnet gjennom fri publisering, åpen formidling og en forsvarlig rettighetsforvaltning.

Sammen med de andre universitetene utformet NTNU for noen år siden en "Felles rettighetspolitikk for Norges universiteter". NTNU sluttet seg til disse retningslinjene i 2008 (S-sak 15/08). Siden har vi arbeidet videre med å utvikle en institusjonell politikk for forvaltning av immaterielle rettigheter ved NTNU. Parallelt har vi sett på hvordan politikken kan konkretiseres i operative retningslinjer, gjennom bruk av kontraktsmaler/standardavtaler og i individuelle avtaler med ansatte, studenter og eksterne samarbeidspartnere.

Et utvalg ledet av prorektor Astrid Lægreid utarbeidet det første forslaget til NTNUs IP-politikk våren 2008 (S-sak 46/08). Som følge av flere merknader fra arbeidstagerorganisasjonene, besluttet styret at saken skulle sendes tilbake for fornyet behandling.

Våren 2010 ble et nytt IP-utvalg nedsatt for å utarbeide et revidert forslag til IP-politikk i lys av senere utvikling, spesielt nye tilrådinger om opphavsrett til åndsverk fra Sejersted II-utvalget ved UiO (Oktober 2009) og rektor Digernes' avklaringer rundt IPR i industrisamarbeid som ble presentert på et nasjonalt IP-seminar på Dokkhuset i oktober 2009.

Arbeidstagerorganisasjonene ble informert om premissene for det nye IP-utvalgets arbeid i februar i år. Revidert forslag til NTNUs IPR-politikk ble drøftet i SESAM i april og mai. Forslaget har også vært drøftet på dekanseminar i april.

2. Hva politikken omfatter

Politikken skal avveie eierinteresser og bruksrettigheter i forhold til alle former for resultater fra NTNUs virksomhet som er konkretisert skriftlig eller på annen måte. I politikken nevnes patenterbare oppfinnelser, åndsverk og databaser (IPR), men også fysisk materiale som eksempler på konkrete resultater som omfattes. Når det gjelder IPR har vi valgt å bruke samme definisjon som Norges forskningsråd.

Generell kunnskap og kompetanse som den enkelte ansatte eller student besitter og som ikke har fått et skriftlig uttrykk, reguleres ikke av politikken. NTNU vil i denne sammenheng motsette seg at våre ansatte og studenter gjennom klausuler i kontrakter med eksterne partnere søkes underlagt karantene eller andre former for konkurransebegrensninger utover det som måtte følge av den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Omfatter alle resultater, men avgrensning av eierrettigheter

Det har vært stilt spørsmål ved om politikken bør være så omfattende, eller om den burde avgrenses til resultater med kommersielt potensial. Vi har valgt å legge oss på samme linje som de andre universitetene ved at politikken omfatter ”arbeidsresultater av enhver art uavhengig av om disse kan utnyttes næringsmessig eller ikke” (formulering fra Felles rettighetspolitikk for Norges universiteter).

Det betyr ikke at universitetet dermed vil kreve eiendomsretten eller opphavsretten til all IPR. I politikken er dette tydeliggjort i omtalen av hva politikken omfatter (pkt. 2), men også i form av klare unntak fra hovedregelen om institusjonelt eierskap (pkt. 6). Også meldeplikten er avgrenset til resultater som har ”potensial for næringsmessig utnytting” (pkt. 5).

Fysisk materiale

Fysisk materiale (organisk, uorganisk og biologisk materiale) er ikke intellektuell eiendom, men er tatt med i politikken fordi vi her står overfor tilsvarende utfordringer i relasjon til eierskap og bruksrett.

Det er viktig for NTNU å ivareta mulighetene for videre forskning på materiale innsamlet ved bruk av universitetets ressurser. Politikken fastslår at slikt materiale bare skal kunne gis bort til forskningsformål og ikke for kommersiell anvendelse. Hvis en ansatt slutter, skal vedkommende ikke kunne ta med seg materialet og tømme kilden, men vil etter avtale kunne få tilgang til materialet for videre forskning ved annen institusjon.

NTNU må respektere tredjeparts rettigheter. Ikke minst er forskningsmessig bruk av humant biologisk materiale strengt regulert bl.a. for å ivareta interessene til personer som har avgitt materialet. For humant materiale er det giver som har eierrettighetene, men NTNU vil etter avtale med giver kunne få disposisjonsrett til materialet.

3. Hovedregel med unntak

Politikken legger til grunn at det er mest tjenlig for samfunnet at universitetet som hovedregel forvalter rettighetene til resultater skapt ved hjelp av offentlige ressurser. Dette er i samsvar med "Felles rettighetspolitikk for universitetene". Det er viktig for universitet å sikre at resultatene kan brukes i utdanning og videre forskning. NTNUs IPR-forvaltning har også som mål at kommersialiserbare resultater får en bredest mulig anvendelse på tvers av selskaper og bransjer.

Oppdragsforskning

NTNU har et omfattende forskningssamarbeid med næringslivet og offentlige virksomheter. Det aller meste av dette er bidragsforskning, men ca 10 % er oppdrag. IPR-politikken skal bidra til at NTNU blir en tydelig og forutsigbar samarbeidspartner. Det betyr at vi også skal være villige til å anerkjenne andres legitime behov. Det skal være en rimelig balanse mellom innsats og rettigheter.

Da "Felles rettighetspolitikk" ble lansert, ga enkelte representanter for næringslivet uttrykk for at de ikke kunne akseptere en IPR-politikk som ga eierrettigheter til universitetene i oppdragsprosjekter. I forslaget til IPR-politikk har vi mot denne bakgrunn unntatt oppdragsprosjekter fra hovedregelen om institusjonelt eierskap (pkt 6c). Det er i samsvar med praksis for industriforskning. Det oppfattes også rimelig at en ekstern part eier rettighetene til resultater skapt i eksternfinansierte oppdrag der universitetet får full kostnadsdekning for innsatsen. Men universitetet skal gjennom avtale sikres så vel retten til å bruke resultatene i videre utdanning og forskning (pkt. 6) som rett til kommersiell utnyttning utenfor oppdragsgivers anvendelsesområde.

IPR-politikkens prinsipper er lagt til grunn i arbeidet med NTNUs nye kontraktsmaler for bidrags- og oppdragsaktiviteter (BOA).

Sedvanerett knyttet til faglitterære verk

Arbeidstagerorganisasjonene har gitt uttrykk for at politikken har blitt vesentlig forbedret ved at den nå tydeliggjør og bekrefter de vitenskapelig ansattes sedvanerett til faglitterære verk, musikkverk og kunst. Sejersted II-utredningen om opphavsrett til åndsverk anbefaler også at slikt materiale fortsatt eies av de vitenskapelig ansatte og unntas fra hovedregelen om institusjonelt eierskap. NTNU legger seg på samme linje i IPR-politikken.

Publiseringsfrihet og utsatt offentliggjøring

Arbeidstagerorganisasjonene har pekt på behovet for å klargjøre hvordan rettighetspolitikken påvirker den akademiske friheten og spesielt de vitenskapelig ansattes rett og plikt til å publisere sine resultater. Utsatt offentliggjøring har vært et sentralt spørsmål i denne sammenheng (pkt. 8). IPR-politikken slår fast at NTNU vil beskytte de vitenskapelige ansattes rett til å velge når og på hvilken måte et vitenskapelig verk skal offentliggjøres, men at det kan avtales kortvarig utsettelse for å sikring av IPR. Her fikk vi viktige avklaringer i 2009 gjennom S-sak 55/09 om rektors fullmakt til å innvilge utsatt offentliggjøring når legitime grunner tilsier det.

Undervisningsmateriale – eierskap og bruksrett

Videre bekrefter IPR-politikken de vitenskapelige ansattes sedvanerett til undervisningsopplegg eller undervisningsmateriale som har et klart personlig preg, eks. personlige forelesningsnotater/lysark, eller som faller inn under unntaket om faglitterære verk (åndsverk). Dette er i tråd med anbefalingene fra Sejersted II-utredningen ved UiO.

Samtidig må NTNU ivareta sine behov som utdanningsinstitusjon. Disse behovene er ikke konstante. Tvert imot opplever vi at behovet for rettighets sikring i relasjon til produksjon og distribusjon av

digitalisert undervisningsmateriale/digitale læremidler som klart økende. Dette var et hovedanliggende da IPR-politikken ble drøftet i dekanmøtet. NTNU kan ikke risikere at et emne eller et studieprogram faller fra hverandre hvis en ansatt slutter. Det legges mye ressurser inn i utvikling av gode undervisnings- og øvingsopplegg. Utvikling av undervisningsopplegg, PBL-modeller eller simulering av forsøk vil ofte ikke være enmannsverk, men resultatet av institusjonell innsats over tid. Som utdanningsinstitusjon ønsker NTNU å ta i bruk nye læringsformer (e-læring) og å kunne legge ut øvingsopplegg og forelesninger på internett. Publisering av forskningsresultater i Open Access kanaler eller visning av forelesningsopptak på internett har mye til felles. Politikken legger opp til at der ansatte eller eksterne parter har eierrettighetene til forskningsresultater eller undervisningsmateriale, skal NTNU sikres bruksrett til resultatene gjennom avtale (pkt. 8). Her må vi i dialog med de vitenskapelig ansatte og deres organisasjoner finne hensiktsmessige løsninger for hvordan eierskap og bruksrett skal håndteres i praksis.

Studenter

IPR-politikken slår fast at studenter selv eier den IPR de skaper som del av sine studier med mindre annet er avtalt. Det erkjennes at studentene lett vil være den svake part i forhandlinger om IPR. IPR-politikken legger derfor opp til at Rektor fastsetter utfyllende retningslinjer og at universitetet har standard avtaler i samsvar med IPR-politikken for studentprosjekter med eksterne parter.

4. IPR i sidegjøremål osv. – utfyllende retningslinjer

Det er behov for å regulere IPR-spørsmål bl.a. for ansatte som har sidegjøremål utenfor NTNU, men også for forskere og studenter som har en midlertidig tilknytning til NTNU. Hovedprinsippene i IPR-politikken vil gjelde også i slike relasjoner. Vi ser behov for utfyllende retningslinjer, men det vil også være behov for individuelle avtaler tilpasset de oppgavene som tilligger stillingen. Det er eksempelvis mer sannsynlig at kommersialiserbar IPR vil oppstå i en forskningsrettet stilling enn i en ren undervisningsstilling. Arbeidstagerorganisasjonene er opptatt av denne problematikken, og vi vil igangsette arbeid med utfyllende retningslinjer i samråd med organisasjonene så snart IPR-politikken er vedtatt.

5. Forvaltning av NTNUs eierrettigheter

For patenterbare oppfinnelser har ansatte en meldeplikt etter Arbeidstageroppfinnelsesloven. IPR-politikken forutsetter at også andre ideer med kommersielt potensial meldes til TTO (pkt. 5). Det er i samsvar med gjeldende retningslinjer ved NTNU.

Også faglitterære verk og undervisningsmateriale kan ha kommersiell verdi. For å gjøre det klart at vi ikke legger opp til noen endring i forhold til forskernes sedvanerett, har vi i IPR-politikken eksplisitt unntatt faglitterære verk og personlig undervisningsmateriale fra meldeplikten. Studenter har heller ingen meldeplikt, men TTO kan gjennom frivillig overdragelse av eierrettigheter bidra til kommersialisering av studenters resultater (pkt. 3).

At alle resultater ”som har et potensial for næringsmessig utnyttning”, skal meldes til universitetet ved TTO, kan oppfattes som en krevende plikt. Hvordan skal man vite hva som er meldepliktig og hva skjer om man forsømmer sin plikt, er spørsmål som reises. I praksis skjer slike avklaringer gjennom en dialog med fagmiljøene der TTO bistår forskerne i å vurdere om resultater bør meldes inn med sikte på videre utvikling og kommersialisering. Dersom TTO velger å avslutte et kommersialiseringsprosjekt, tilbakeføres eierrettighetene til forsker/fagmiljø etter nærmere avtale.

Kommersialisering er krevende. Som et positivt insentiv, legger IPR-politikken til grunn at eventuelle nettoinntekter fra kommersialisering skal tilfalle forsker, fagmiljø og NTNU som forvalter av institusjonens IPR. Dette er i samsvar med S-sak 41/03 om fordeling av nettoinntekter fra kommersiell bruk av NTNUs immaterielle rettigheter.¹ Dersom en ansatt kommersialiserer resultater uten å respektere meldeplikten, vil NTNU på tilsvarende måte kreve en andel av eventuelle inntekter.

6. Avgrensning mot og forholdet til andre politikkområder

IPR-politikken vil ha virkninger utover sitt eget dekningsområde. Den vil derfor bli søkt løpende samordnet med andre viktige politikkområder slik som personal, forskning, nyskaping og internasjonalisering.

Personalpolitikken

IPR-politikken skal vektlegges og delvis søkes implementert gjennom personalpolitikken, blant annet i forbindelse med utarbeidelse av nye standard arbeidsavtaler og retningslinjer.

Forskningspolitikken

IPR-politikken må implementeres i forskningspolitikk og følges opp gjennom praktiske retningslinjer og standard avtaler for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet, nasjonalt som internasjonalt.

Nyskaping og eksterne relasjoner

NTNUs politikk for kommersialiserbar IPR skal inkludere bestemmelser om fordeling av inntekter ved kommersialisering og skal bl.a. søkes implementert gjennom "Veiledning for nyskaping ved NTNU". Rektor vil revidere "veiledningen" i samsvar med IPR-politikken.

NTNU erkjenner videre at egen virksomhet i økende grad vil avhenge av og basere seg på relasjoner til andre aktører i samfunns- og næringsliv. IPR-politikken skal være et viktig verktøy i universitetets arbeid for å fremstå og fungere som en god og forutsigbar samarbeidspartner, så vel i strategiske samarbeidsrelasjoner som i prosjektsamarbeid.

Internasjonalisering

Samarbeidsavtaler med utenlandske institusjoner og virksomheter skal ivareta IPR-politikkens hovedmål. Det skal vurderes fra sak til sak om slike avtaler ("Memorandum of Understanding" o.l.) bør inneholde særlige bestemmelser om IPR. Rektor eller den han gir fullmakt, treffer beslutning om dette.

Vedlegg: Forslag til IPR-politikk ved NTNU

---

¹ S-sak 41/03 bygger på internasjonal praksis og fordeler 1/3 av nettoinntekter fra kommersialisering til oppfinner, institutt og NTNU som institusjon. For utbetalinger under 300 000 kr legges det opp til en høyere andel til oppfinner, dvs. 50 % til oppfinner, 25 % til institutt og 25 % til NTNU. Dersom institusjonen velger å ikke overta utnyttelsesretten eller tilbakefører utnyttelsesretten til idéhaver, og idéhaver utnytter oppfinnelsen ervervsmessig, tilfaller 1/3 av netto inntekter NTNU.

Politikk for sikring og forvaltning av immaterielle rettigheter (IPR) og fysisk materiale ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Vedtatt av universitetsstyret 2010

NTNUs lovfestede oppgaver er å forske, undervise, formidle og bidra til innovasjon og verdiskapning basert på resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Ny kunnskap skapes i samspillet mellom studenter, ansatte og eksterne samarbeidspartnere. For universitetet er det avgjørende at den kunnskap som skapes kan brukes i videre forskning og undervisning samtidig som den kan få en bredest mulig anvendelse i samfunns- og næringslivet.

NTNUs politikk for sikring og forvaltning av intellektuell eiendom skal bidra til å skape forutsigbare rammer for NTNUs ansatte, studenter og eksterne samarbeidsparter. Den skal også bidra til at universitetets og eksterne samarbeidsparters interesser og behov ivaretas på en helhetlig og balansert måte.

1. Formålet med IPR - politikken

Hovedmål

Politikken skal bidra til:

- å oppfylle universitetets lovfestede formål, styrke dets rolle som kunnskapsforvalter og sikre ansattes og studenters akademiske frihet.
- å skape forutsigbarhet internt og eksternt om universitetets håndtering av IPR.
- at virksomhetens resultater i størst mulig grad spres og utnyttes effektivt til fordel for nærings- og samfunnsliv nasjonalt og internasjonalt.

Delmål

Politikken skal også bidra til at:

- de ideelle rettighetene til NTNUs ansatte og studenter ivaretas og respekteres.
- NTNU fremstår som en attraktiv virksomhet å arbeide og studere ved.
- NTNU fremstår som en profesjonell og forutsigbar samarbeidspart for aktører i offentlig og privat sektor.
- forskningsresultater og læringsmateriell skapt av ansatte ved NTNU blir kreditert universitetet og de ansatte.
- universitetets enheter og ansatte ikke forsettlig eller uaktsomt opptrer i strid med andres immaterielle rettigheter.
- NTNUs evne til å inngå forpliktende samarbeid om utvikling og utveksling av læringsressurser styrkes.

2. Hva politikken omfatter

Politikken omfatter resultater generert ved NTNU, som kan være:

- patenterbare oppfinnelser,
- åndsverk (inkludert faglitterære verk og datamaskinprogrammer) og
- databaser.

Generell kunnskap og kompetanse som den enkelte ansatte eller student besitter og som ikke har fått et skriftlig uttrykk, reguleres ikke av politikken.

Politikken omfatter i tillegg fysisk materiale som er anskaffet av NTNU til bruk i forskning, utdanning eller utviklingsarbeid, eller som er frembrakt helt eller delvis ved bruk av universitetets ressurser.

Det forhold at politikken omfatter alle former for IPR innebærer ikke at universitetet dermed vil gjøre gjeldende krav om hel eller delvis overtakelse av eiendomsrett eller opphavsrett til all IPR, jfr. pkt. 6 nedenfor.

3. Hvem som omfattes av politikken

Politikken gjelder for ansatte, selvstendige oppdragstakere, studenter, gjesteforskere og gjestestudenter ved NTNU.

Rektor har ansvar for at det i samråd med de ansatte og studentene (punkt c) gjennom deres organisasjoner utarbeides utfyllende retningslinjer vedrørende IPR skapt av:

- a) ansatte ved utøvelse av sidegjøremål, under permisjon eller forskningstermin,
- b) ansatte i II-stillinger og andre deltidsstillinger,
- c) studenter som arbeider med oppgaver i samarbeid med eksterne parter og
- d) gjesteforskere og gjestestudenter.

Særlig om IPR skapt av studenter og gjestestudenter

Når ikke annet er avtalt, eier studenter eller gjestestudenter selv den IPR de skaper som del av studier/studieopphold ved NTNU.

Avtaler som inngås mellom NTNU og studenter eller gjestestudenter skal som minimum sikre universitetets rett til å bruke generert IPR til utdannings- og forskningsformål.

Dersom studenter ber om det, kan NTNU ved TTO overta rettighetene til og bidra til næringsmessig utnyttelse av studentenes resultater. Ved slik frivillig overdragelse av rettigheter til næringsmessig utnyttelse, reguleres rettighetsfordelingen gjennom egen avtale mellom student(er) og NTNU ved TTO.

I tilfelle der IPR er generert av student(er) og ansatt(e) i fellesskap(sameie), vil NTNU under enhver omstendighet ha rett til å overta de(n) ansattes andeler i sameiet, i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning og eventuelle inngåtte avtaler.

IPR som skapes av studenter når de har status som ansatt, f.eks. i prosjektstilling eller som vitenskapelig assistent, behandles som IPR skapt av ansatte.

4. Rollefordeling mellom universitetet og dets kommersialiseringsenhet (TTO)

TTO skal bidra til at NTNU når sine strategiske mål for nyskaping med vekt på innovasjon og kommersialisering². Således vil TTO være faglig rådgiver og bidragsyter i videreutvikling av universitetets IPR-politikk og medvirke til å implementere denne.

TTO er videre NTNUs støtteapparat for kommersialisering av idéer og forskningsresultater som NTNU etter norsk lov eller avtale har eiendomsrett til og konkret er gitt fullmakt til å forvalte³. TTO skal på profesjonell måte vurdere det kommersielle grunnlag for alle idéer (prosjekt og arbeidsresultat) og oppfinnelser som meldes inn til TTO.

Dersom TTO selv ikke finner kommersielt grunnlag for å starte et prosjekt eller føre et prosjekt videre basert på den ansattes innmelding, skal den ansatte ha rett til å kommersialisere resultatet på egenhånd innenfor de til enhver tid gjeldende retningslinjer ved NTNU og i henhold til konkrete vilkår som avtales mellom partene. Avtalen skal bl.a. ivareta allerede foretatte investeringer i utvikling av resultatet fra kommersialiseringsenhetens side fram til avtaletidspunktet.

Dersom innmeldte oppfinnelser eller andre resultater skal videreutvikles; gjennom verifisering eller på annen måte, skal videreutviklingen kontraktsfestes mellom NTNU ved relevant grunnenhet, TTO og den/de relevante eksterne part/er.

5. Meldeplikt og fordeling av netto inntekter

Meldeplikt

Alle resultater og alt fysisk materiale som har et potensial for næringsmessig utnytting skal som hovedregel meldes til universitetet ved TTO.

Dersom meldingen gjelder en patenterbar oppfinnelse, har de/n vitenskapelige ansatte likevel rett til å publisere⁴ oppfinnelsen såfremt tredjeparts rett ikke er til hinder for dette.

Meldeplikten gjelder ikke for tradisjonelle faglitterære verk, musikkverk, kunstverk og personlig undervisningsmateriale, jfr. pkt. 6 nedenfor.

---

² Jfr. samarbeidsavtale mellom NTNU og TTO datert 10.10. 2007, pkt. 4

³ Jfr. samarbeidsavtale mellom NTNU og TTO datert 10.10.2007, pkt. 9.1

⁴ Jfr. arbeidstakeroppfinnelsesloven § 6 tredje avsnitt.

Fordeling av netto inntekter

Netto inntekt ved kommersialisering skal fordeles mellom idéhaver, institutt/fagmiljø og NTNU som forvalter av institusjonens IPR, i henhold til den modell som universitetsstyret til enhver tid har fastsatt.⁵

6. Eierskap og bruksrettigheter til IPR

Hovedregel

For å ivareta universitetets samfunnsansvar (jfr. formålet med IPR-politikken) skal NTNU som hovedregel eie all IPR og fysisk materiale som er blitt til ved NTNU med bruk av universitetets ressurser såfremt ikke annet følger av nedenstående unntaksbestemmelser eller av lov eller avtale universitetet er bundet av.

I unntakstilfeller, der NTNU ikke eier rettighetene til resultater utviklet med universitetets ressurser, skal NTNU gjennom avtale sikres retten til å bruke og videreutvikle disse resultatene i utdanning og forskning.

Unntak fra og presiseringer av hovedregelen om institusjonelt eierskap

a) Tradisjonelle faglitterære verk, musikkverk og kunstverk

NTNU anerkjenner og vektlegger de ansattes rett til å skape og formidle egne åndsverk. Universitetet vil følgelig som hovedregel ikke kreve overført til seg rettigheter til kommersiell utnyttning av tradisjonelle faglitterære verk, musikkverk og kunstverk. Som tradisjonelle faglitterære verk regnes monografier, lærebøker, vitenskapelige artikler og doktorgradsavhandlinger. Som kommersiell utnyttning regnes også inngåelse av forlagsavtale.

Avtaler om hel eller delvis overdragelse av rettigheter til åndsverk; herunder verk som nevnt i foregående avsnitt, skal alltid ivareta den ansattes ideelle rettigheter (dvs. retten til å bli navngitt som forfatter av verk/publikasjon og retten til å hindre at verket endres eller gjøres tilgjengelig på en slik måte eller i en slik sammenheng at det er krenkende for opphavsmannens eller verkets anseelse eller egenart).

b) Undervisningsopplegg og -materiale

Undervisningsopplegg eller -materiale som har et klart personlig preg eller som faller inn under unntaket etter bokstav a) foran eies av de(n) ansatte.

c) Resultater skapt i oppdrag

Med mindre annet er avtalt for det enkelte prosjekt, tilfaller eiendomsretten til resultater som er skapt i oppdrag, oppdragsgiver.

---

⁵ Jfr. S-sak 41/03.

Som oppdrag regnes eksternfinansierte prosjekter som NTNU utfører mot vederlag (betaling) fra ekstern(e) oppdragsgiver(e), med krav til leveranser (med motytelse) ved avtale/kontraktsinngåelse.

d) Resultater skapt av studenter
Se punkt 3.

7. Eierskap og bruksrettigheter til fysisk materiale

Fysisk materiale som er et resultat av universitetets investering er NTNUs eiendom, så langt dette ikke er eller vil komme i konflikt med tredjeparts rettigheter. Dette omfatter materiale som er skapt eller frembrakt med universitetets ressurser eller på annen måte innsamlet eller blitt til ved virksomhet ved NTNU.

Som fysisk materiale regnes ethvert produkt (organisk, uorganisk og biologisk materiale), herunder substanser, organismer og avlinger, samt materialer.

Ansatte ved NTNU skal kunne avgi fysisk materiale eid eller disponert av universitetet til tredjepart på følgende betingelser:

- i) Det skal inngås særskilt avtale ("Material Transfer Agreement (MTA)" før avgivelse/utsendelse.
- ii) Noe skal være igjen på NTNU, dvs. man skal normalt ikke tømme kilden.
- iii) Mottaker skal ikke videreformidle materialet til andre uten etter enhetsleders forutgående, skriftlige samtykke.
- iv) Materialet skal bare kunne gis bort til forskningsformål og ikke for kommersiell anvendelse. NTNU skal så langt som råd forsikre seg om at materialet vil bli benyttet på en etisk forsvarlig måte.

8. Åpenhet, publisering og konfidensialitet

NTNU vil gjennom publisering bestrebe seg på å sikre samfunnet fri og åpen tilgang til universitetets resultater.

NTNU vil beskytte og ivareta de vitenskapelige ansattes lovfestede rett til selv å avgjøre når, og på hvilken måte, et vitenskapelig verk skal offentliggjøres. Det kan avtales en kortvarig utsettelse av publisering for å gi anledning til rettighetssikring⁶.

NTNU vil legge til rette for at faglitterære verk skapt av universitetets ansatte og studenter, etter forutgående rettighetsklarering og sikring av mulige kommersialiserbare resultater, kan gjøres åpent tilgjengelig via NTNUs elektroniske arkiv og andre Open Access publiseringskanaler. På samme måte vil NTNU også legge til rette for at undervisningsmateriale kan gjøres åpent tilgjengelig.

NTNU anerkjenner og vil respektere tredjeparters legitime behov for å sikre at konfidensielle opplysninger som universitetets ansatte, registrerte studenter, selvstendige oppdragstakere, gjesteforskere eller gjestestudenter måtte motta i forbindelse med bidrags- eller oppdragsfinansiert

---

⁶ Jf universitets- og høyskoleloven av 2005 § 1 – 5(6)

aktivitet vil bli behandlet konfidensielt. Slike konfidensialitetsforpliktelser skal som hovedregel reguleres uttømmende i avtale mellom NTNU og tredjepart.

9. Standardavtaler og utfyllende retningslinjer

Rektor har ansvaret for at NTNU til enhver tid har egne, oppdaterte maler for avtaler om utførelse av bidrags- eller oppdragsfinansiert aktivitet.

Malene skal inneholde bestemmelser om IPR som samsvarer med de prinsipper som er nedfelt i dette dokument.

10. Interessekonflikter og etikk

NTNU har et samfunnsansvar og vil ikke kunne inngå avtaler med ansatte, studenter eller tredjeparter som er i strid med universitetets akademiske frihet og ansvar for å gjøre resultater fra NTNUs virksomhet tilgjengelige slik at de kan komme til bred anvendelse i samfunns- og næringslivet, jfr. formålet med NTNUs IPR-politikk.

Både som produsent av ny kunnskap og som forvaltningsorgan, er NTNU avhengig av tillit, så vel i befolkningen generelt som hos bevilgende myndigheter og samarbeidspartner i nærings- og samfunnsniv. Tillitt bygges ved at NTNUs ansatte og selvstendige oppdragstakere opptrer på en upartisk måte i alle relasjoner der de kan oppfattes å representere NTNU. Det innebærer bl.a. at egne interesser – personlige, faglige og økonomiske – ikke prioriteres framfor universitetets interesser som arbeids- og oppdragsgiver.

NTNUs etiske retningslinjer, samt annen relevant informasjon om forskningsetiske spørsmål, skal finnes lett tilgjengelig på NTNUs nettsider, for å øke bevisstheten om betydningen av etiske overveielser blant ansatte og studenter.

11. Definisjoner

Følgende definisjoner gjelder i dette dokumentet:

Ansatt:	Person som har inngått arbeidsavtale med NTNU.
Fysisk materiale:	Ethvert produkt (organisk, uorganisk og biologisk materiale), herunder substanser, organismer og avlinger, samt materialer.
Gjesteforsker:	Person som etter avtale utfører forskning og/eller undervisning ved NTNU, uten å være ansatt eller selvstendig oppdragstaker.
Gjestestudent:	Person som er registrert som student ved en samarbeidende utdanningsinstitusjon og som etter avtale tar del i forskning og/eller undervisning ved NTNU.
Idéelle rettigheter:	Idéhavers/opphavsmannens krav på å bli navngitt slik som god skikk tilsier samt opphavsmannens rett til å motsatte seg at verket endres eller tilgjengeliggjøres på en måte eller i en sammenheng som er krenkende for hans/hennes litterære, vitenskapelige eller kunstneriske anseelse eller egenart, eller for verkets anseelse eller egenart.
IPR:	Alle rettigheter til tekniske løsninger, metoder, prosesser og prosedyrer enten disse er patentert, kan patenteres eller ikke, samt alle opphavsrettigheter og rettigheter til varemerker, design, plantesorter, databaser, kretsmønstre, tegninger, spesifikasjoner, prototyper, bedriftshemmeligheter og lignende.
Netto inntekt:	Det beløp som gjenstår til fordeling etter fradrag for dokumenterte og regnskapsførte utgifter til kommersialisering som NTNU ved TTO har hatt til ekstern(e) part(er).
Oppdrag:	Prosjekter NTNU utfører mot vederlag(betaling) fra ekstern(e) oppdragsgiver(e), med krav om leveranser(med motytelse) ved avtale/kontraktsinngåelse.
Selvstendig oppdragstaker:	Fysisk eller juridisk person som etter avtale utfører arbeid eller yter tjeneste til NTNU på kommersielle vilkår, uten å være ansatt eller gjesteforsker.
Student:	Person som har betalt semesteravgift og som er registrert som student ved NTNU.
Tredjepart:	Fysisk eller juridisk person som ikke er et subjekt for rettighetspolitikken.